

הפטרת בהר / HAFTARAS BEHAR

Jeremiah 32:6-27 / ירמיה לכו:כז

32⁶ Jeremia said: The word of HASHEM came to me, saying: ⁷ "Behold! — Hanamel, son of Shallum your uncle, is coming to you to say: 'Buy for yourself my field that is in Anasoth, for the right of redemption is yours.' "

⁸ Hanamel, my cousin, came to me as HASHEM had spoken, to the courtyard of the prison, and he said to me, "Buy for yourself my field in Anasoth, that is in the territory of Benjamin, for yours is the right of inheritance and yours is the redemption; buy it for yourself." And I knew that it was the word of HASHEM.

⁹ So I bought the field that was in Anasoth from Hanamel, my cousin; and I weighed out the silver for him: seven shekalim and ten

selaim. ¹⁰ I wrote out the deed, sealed it, and appointed witnesses; and I weighed out the silver on the scales. ¹¹ I took the bill of sale, the sealed one made according to the ordinances and the decrees, and the unsealed one. ¹² I gave the bill of sale to Baruch son of Neriah son of Mahseiah before the eyes of Hanamel my uncle[s] son] and before the eyes of the witnesses who signed the bill of sale, before the eyes of all the Jews who were sitting in the courtyard of the prison.

¹³ I instructed Baruch before their eyes, saying: ¹⁴ "So said HASHEM, Master of Legions, God of Israel: 'Take these documents, this bill of sale, the sealed one and this unsealed document, and place them in an earthenware vessel so that they will last for many days.' ¹⁵ For so said HASHEM, Master of Legions, God of Israel: 'Houses, fields, and vineyards will yet be bought in this land.' "

¹⁶ I prayed to HASHEM, after giving the bill of sale to Baruch, son of Neriah, saying: ¹⁷ "Alas, my Lord, HASHEM/ELOHIM, behold! — You made the heaven and the earth with Your great strength and Your outstretched arm; nothing is hidden from You; ¹⁸ Who does kindness to thousands [of generations], and repays the sin of parents in the bosom of the children after them; the great and strong God, His Name is HASHEM, Master of Legions; ¹⁹ great of counsel and mighty of deed, Whose eyes are cognizant of all the ways of humankind, to give each man according to his ways and the fruit of his deeds; ²⁰ Who placed signs and wonders in the land of Egypt that are known until this day, and upon Israel as upon man, and You made Yourself a reputation like this very day.

²¹ And You took Your people Israel out of the land of Egypt, with signs and wonders, with a strong hand, an outstretched arm, and with great awe. ²² And You gave them this land that You swore to their forefathers to give them, a land flowing with milk and honey. ²³ They came and conquered it, but they did not listen to Your voice and did not follow Your teaching; everything that You commanded them to do they did not do, so You caused all this evil to befall them. ²⁴ Behold! — upon mounds of earth they came to the city to capture it, and the city was handed over to the Chaldeans who are attacking it, in the face of the sword, the famine, and the pestilence; what You declared has happened — and You see it! ²⁵ Yet You said to me, my Lord HASHEM/ELOHIM, 'Buy for yourself a field with silver, and appoint witnesses — but the city has been handed over to the Chaldeans!'"

²⁶ Then the word of HASHEM came to Jeremiah, saying: ²⁷ "Behold! — I am HASHEM, the God of all flesh; is anything hidden from Me?"

לב ויאמר ירמיהו הנה דבר יהוה אלי לאמר: והנה חנמאל בן שלם דודך בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאולה לקנות: הניבא אלי חנמאל בן דודי כדבר יהוה אל-חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט הירשה ולך הגאולה קנה לך ואדע כי דבר יהוה הוא: ט ואקנה את השדה מאת חנמאל בן דודי אשר בענתות ואשקלח לו את הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף: ואתבב בספר ואתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים: י ואקח את ספר המקנה את החתום המצנה והחקים ואת הגלוי: יב ואתן את הספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מחסיה לעיני חנמאל דודי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה: יג ואצנה את ברוך לעיניהם לאמר: יד כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח את הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים: טו כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת: טז ואתפלל אל יהוה אחרי תחיל את ספר המקנה אל ברוך בן נריה לאמר: יז אהה אדני יהוה הנה אפה עשית את השמים ואת הארץ בכחך הגדול ובזרעך הנטויה לא יפלא ממך כל דבר: יח עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל חיק בניהם אחריהם האל הגדול הגבור יהוה צבאות שמו: יט גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרפלי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרו מעל ליו: כ אשר שמת אותות ומפתים בארץ מצרים עד היום הנה ובישראל ובאדם ותעשה לך שם כיום הזה: כא ותצא את עמך את ישראל מארץ מצרים באותות ובמופתים וכיד חזקה ובאורוע נטויה ובמוקא גדול: כב ותתן להם את הארץ הזאת אשר נשבעת לאבותם לתת להם ארץ זבת חלב ודבש: כג וניבאו וירשו אותה ולא שמעו בקולך ובתורתך [ובתורתך כ] לא הלכו את כל אשר צויתם להם לעשות לא עשו ותקרא אתם את כל הרעה הזאת: כד הנה הסללות באו העיר ללכדה והעיר נתנה ביד הפשדים הנלחמים עליה מפני חרב וחרעב ותדבר ואשר דברת היה והנה ראה: כה ואתה אמרת אלי אדני יהוה קנה לך השדה בכסף והעד עדים והעיר נתנה ביד הפשדים: כו ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר: כז הנה אני יהוה אלהי כל פשר הממני יפלא כל דבר:

AVROM SILVER JCA
14-5-19 9 IYAR 5779
R. GOLD

19 The land will give its fruit and you will eat to satisfaction; and you will dwell securely upon it. 20 If you will say: What will we eat in the seventh year? — behold! we will not sow and we will not gather our crop! 21 I will ordain

My blessing for you in the sixth year and it will yield a crop sufficient for the three years. 22 You will sow in the eighth year, but you will eat from the old crop; until the ninth year, until the arrival of its crop, you will eat the old.

23 The land shall not be sold in per-

petuity, for the land is Mine; for you are sojourners and residents with Me. 24 In the entire land of your ancestral heritage you shall provide redemption for the land. 25 If your brother becomes impoverished and sells of his ancestral heritage, his redeemer who is closest to him shall come and redeem his brother's sale. 26 If a man

יט שלישי [שני] ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה: וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו: וצויתי את-

ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים: וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה ישן עד ו השנה התשיעית עד בוא תבואתה ו תאכלו ישן: והארץ לא תמכר

לצמתת פי לי הארץ פי גרים ותושבים אתם עמדי: ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ: רביעי פי ימוף אחיה ומכר מאחוזתו ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: ואיש

GEMARA YOMA

שואלת הגמרא: ורפנן - ירמיה ודניאל, שהשמיטו מן התארים שהזכיר משה בתפילתו, היכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה - איך עשו כך ועקרו תקנה שתיקן משה? ומשיבה: אמר רבי אלעזר: מתוך שיודעין בהקדוש ברוך הוא שאמתי הוא - מכיון שהיו מכירים כי תכונתו של ה' היא להסכים על האמת ולשנוא את השקר, לפיכך לא כיוזבו בו - לא אמרו לפניו שקר. כלומר, לא שיבחו אותו כחומר שאין אמיתותו נראית בעולם [לפי ראייתם].

לזו^[37] דאמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמן "אנשי כנסת הגדולה" - מדוע מכונים הם בחומר "גדולה"? משום שהחזירו את העטרה של הקדוש ברוך הוא^[38] ליושנה - לקדמותה. ובמה? אתא משה - בא משה בתחילה, ואמר (דברים י, יז): "האל הגדול הגבר והנורא". אחר כך אתא ירמיה - בא ירמיה הנביא, שראה את שרי נבוכדנצר נכנסים להיכל בית המקדש, ומתהוללים בו כרצונם, ואמר: הרי נקרים מקרקרין^[39] בהיכלו של הקדוש ברוך הוא! איה גילוי גוראותיו? ולכן לא אמר ירמיהו בתפלתו את החומר "נורא"^[40] אחרי כן אתא - בא דניאל ואמר: הרי נקרים משתעבדים בבניו זה שבעים שנה של גלות בכל איה גילוי גבורותיו? ולכן לא אמר דניאל בתפלתו את החומר "גבור"^[41]. אך לבסוף אתו אינהו - באו הם [אנשי כנסת הגדולה] ואמרו: אדרבה - להיפך! זו היא גבורת גבורתו, כלומר, זהו הגילוי הגדול ביותר של מדת גבורתו של הקדוש ברוך הוא, שבוש את יצרו, (כלומר, רצונו) במשך כל השנים הללו שמשתעבדים נכרים בבניו, שנותן ארץ אפים לרשעים - ואינו מענישם מיד על כל הגזירות שהם גוזרים על בניו^[42]. ואלו הן נוראותיו, שאמלא - שאם לא היה מוראו של הקדוש ברוך הוא, היאך אומה אחת לברא וכולה להתקיים בין האומות. הרי שבחורבן בית המקדש עצמו מתגלות נוראותיו של ה' באופן היותר מורגש, כי ביום החורבן נאספו כל אומות העולם להשמיד את עם ישראל, ובכל זאת נשאר ממנו ולא נכחד^[43]. מפני ההכרה הזאת חזרו אנשי כנסת הגדולה להזכיר תארים אלו בתפילתם. ומכיון שהחזירו תארים אלו לתוך התפילה, והגדילו בכך את שבחו של הקדוש ברוך הוא, לכן נקראו אנשי כנסת הגדולה. ביאור זה של רבי יהושע בן לוי לכינוי "הגדולה", דומה הוא לדרשתו של רב מתנא לעיל, שפירש כי המלה "הגדול" שבפסוק בנחמיה רומזת לאמירת התארים האלה.

3

2

1

מצות שמייטה, העומדת במוקד פרשת בהר, היא מן המצוות הקשות שבתורה, ולא בכדי מכנים חכמים את שומרי השביעית בשם "גיבורי כוח".
וכן מצינו בויקרא רבה (א', א'):

"גיבורי כח עושי דברו" (תהילים ק"ג, כ') - במה הכתוב מדבר?

אמר ר' יצחק: בשומרי שביעית הכתוב מדבר.

בנוהג שבעולם, אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת, לחדש, שמא כל השנה כולה? ודין חמי חקליה בייר, וחמי כרמיה בייר, ויהיב ארנונא ושתיק (ושומר השביעית רואה שדהו בור, ורואה כרמו בור, ונותן מס קרקעות למלכות רומי, ושותק) - יש לך גיבור גדול מזה?
עמידתם הנחושה של שומרי שביעית, השובתים ממלאכת האדמה יום אחר יום - במשך שנה שלמה, היא המזכה אותם להיקרא "גיבורי כח עושי דברו לשמע בקול דברו".

4

"גיבורי כוח" - בעת מתן תורה

ברם הגמרא במסכת שבת (פח ע"א) עומדת על היבט נוסף העולה מפסוק זה שבתהילים, וכה דברה:

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב: "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח, עושי דברו לשמוע בקול דברו". ברישא עשי והדר לשמע (בתחילה לעשות ואחר כך לשמוע).

ובכן גבורתם של המלאכים, שלה זכו ישראל במעמד הר סיני, באה לידי ביטוי בהקדמת נעשה לנשמע, דהיינו בנכונותם לקבל עליהם כל שליחות שתוטל עליהם בלא לתהות על טעמה!

5

דומה שהתשובה לכך נעוצה במילה אחת, קטנה שהיא גדולה, "הן"! אילו היו ישראל מערערים על מצות השמיטה ומבקשים להתחמק מקיומה, היה הכתוב צריך לומר: וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית אם לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו?

עכשיו שמדגיש הכתוב:

הן לא נזרע ולא נאסף...

משמעו של דבר שישראל מקבלים על עצמם כנקודת מוצא לקיים את השמיטה כהלכתה - "הן לא נזרע ולא נאסף", יהא אשר יהא, ורק מנקודת מוצא זו מרהיבים הם עוז בנפשם לשאול: "מה נאכל?"

נמצא אפוא שבמילה "הן", המבטאת את נכונותם לשמור את מצות השמיטה ללא תנאי, מתגלים הם כ"גיבורי כוח" המקדימים. נעשה לנשמע, ולפיכך זכאים הם לתשובת ה' יתברך הנענה להם בעין יפה ואומר:

וצויתי את ברכתי...

6

